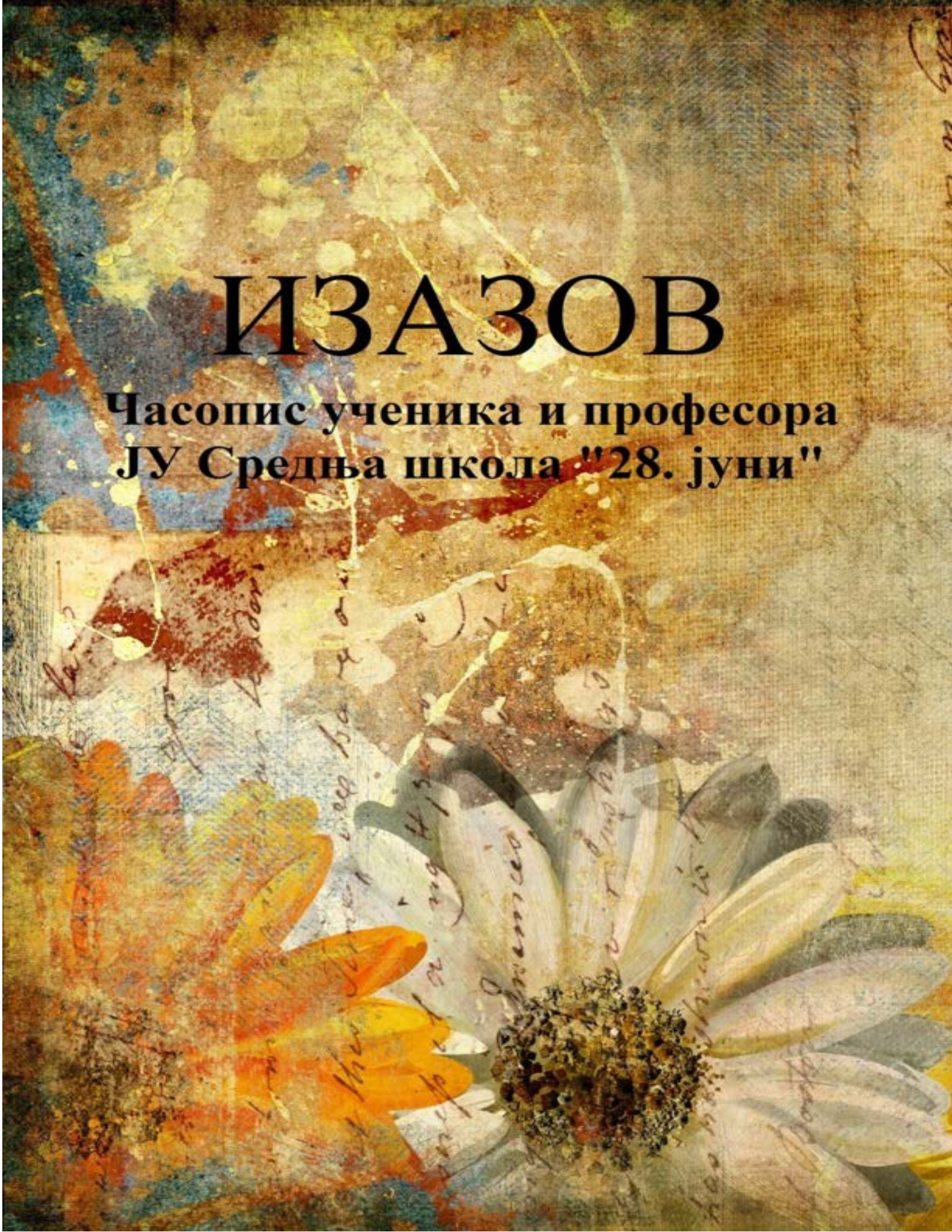

ИЗАЗОВ

Часопис ученика и професора
ЈУ Средња школа "28. јуни"

Часопис ученика и професора ЈУ Средње школе „28.јуни“

Источно Сарајево, година XVI,бр.29, 2016.

САДРЖАЈ

❖ Акција за живот.....	1
❖ Наша прича.....	2
❖ Жива библиотека.....	3
❖ Представљена матрица индикатора за препознавање дјеце у ризику	4
❖ Звијезда матурске вечери.....	5
❖ Насиље у младалачким везама.....	6
❖ Чаролија нити.....	7
❖ Капи које живот значе	8
❖ Одржано такмичење из енглеског језика.....	9
❖ Такмичење у стоном тенису.....	10
❖ Читамо ли и колико ?.....	11
❖ Знамените Српкиње.....	12
❖ Сјећање на Исидору Секулић.....	13
❖ Олимпијада Рио	14
❖ Мала школа лијепог понашања.....	15
❖ Алиса у свијету савремених технологија.....	16
❖ Препоручујемо.....	17
❖ Цимет.....	18
❖ Рекли су.....	19
❖ Јесте ли знали ?.....	20
❖ Фото Васић пано.....	21

Редакција Сарадници

Кристина Илић Данијела Мандић

Снежана Ждрале Рената Тешић

Милица Милидраговић

Ивана Ковачевић

Даринка Кењић

Графичка обрада

Ђорђе Љубоје

Далиборка Мочевић

Издавач

ЈУ Средња школа „28. јуни“

Стефана Немање 10

71123 Источно Сарајево

Драги професори и ученици,

Редакција часописа Изазов са вама се дружи и у другом полугодишту школске 2015/16. године. И овог пута смо за вас испратили све важније школске активности, а, као што сте навикли, доносимо вам и текстове о књижевницима и другим знаменитим личностима, текстове који говоре о спорту, филму, правилима лијепог понашања и занимљивостима. У овом полугодишту поносни смо на вас што сте показали своју хуману страну и укључили се у акцију прикупљања помоћи да се спасе један млади људски живот, а то нам је, свакако, била најзначајнија активност ове године.

Редакција часописа Изазов

1. МИЛОШ БОЖОВИЋ – МЛАДИЋ КОЈИ НАС ЈЕ УЈЕДИНИО

Грађани Источног Сарајева јединствено и сложено положили су испит хуманости и укључили се у акцију коју је организовао Црвени крст Источна Илица како би скупили средства за лијечење нашег осамнаестогодишњег суграђанина Милоша Божовића. Тој акцији свесрдно су се прикључили ученици и запослени у ЈУ Средња школа „28. јуни“, у намјери да пруже подршку Милошевим родитељима да истрају у борби за овај млади живот.

За лијечење овог младића у Њемачкој било је неопходно прикупити новчана средства у износу од 300. 000 конвертибилних марака, а прогнозе тамошњих љекара у вези са његовим опоравком су охрабрујуће. То је био додатни мотив да заједничким снагама покажемо колико смо јаки када нешто силно желимо, а овога пута пожељели смо да Милоша поново видимо на нашим улицама, стадиону, међу стативама.

У мору лоших информација којима нас свакодневно бомбардују, трачак наде пружио је ентузијазам са којим су се у акцију укључили појединци, групе и институције са подручја Града, али и читаве Републике Српске. Готово да није било друштвене мреже, улице, школе, зграде на којој није стајало обавјештење о овој акцији.

Наша школа, у сарадњи са Гимназијом и средњом стручном школом Источна Илица и Школом за основно музичко образовање у акцију се укључила хуманитарним концертном у сали Културног центра Источно Ново Сарајево која је била премала да прими све оне који су жељели да то вече пруже подршку младом голману „Славије“ и његовој породици. Ученици поменутих школа за ову прилику су припремили богат и разноврстан културно-умјетнички програм, а све с једним циљем да помогнемо Милошу да истраје. Пјевало се и играло, извођене су хорске и

инструменталне композиције, а ученици наше школе извели су драмску представу „Министарка из нашег сокака“, према Нушићевом тексту који је адаптирала професорица српској језика Јадранка Регоје.

„Милош је дијете овог града, поникао на овом простору, учио наше школе, играо у нашим спортским клубовима, заслужио је све што можемо да учинимо за њега како би његова породица опет назад добила своје дијете и како би овај град назад добио једног младог човјека и како би један живот опет наставио тамо гдје је стао“, рекла је професорица Јадранка Регоје.

Акцију су подржали ученици Фризерске школе који су са професорицом практичне наставе Вером Гргић у тржном центру Туш стрпљиво правили фризуре свима онима који су се на тај начин укључили у акцију.

„Ми немамо неку посебну цијену за фризуру. Неко се фризира, неко не, али људи се одазивају. Моје ученице су радо прихватиле учешће у овој акцији и срећне су што на овај начин могу да помогну да се прикупи новац за Милоша“, рекла је професорица Гргић.

Подсећамо, Милош Божовић на фудбалској утакмици омладинске Премијер лиге 31. августа 2014. године задобио је тешку повреду главе и од тада се налази у коми. Прикупљеним средствима омогућен је Милошев транспорт и клинику „Шмајдер“ које се налази у близини Штутгарта. Сложно, са пуно воље и љубави Град је учинио да се премости прва препрека ка Милошевом опоравку. Нама остаје да се надамо да ће Милош показати борбеност која га је красила као спортисту и да ће ову, најважнију утакмицу у животу, ријешити у своју корист.

2. НАША ПРИЧА

У сарадњи са Нансен центром и уз подршку Швајцарске амбасаде, ученици наше школе представили су часопис *Наша прича* који су радили у сарадњи са ученицима Прве гимназије из Сарајева.

Како кажу, ово је био пројекат који је од десет плус десет ученика постао једна формална група сачињена од младих људи спремних за рад и сарадњу. Тих двадесет, углавном седамнаестогодишњака, имали су задатак да најприје репрезентативно представе школе из којих долазе, али и на стотине младих људи из ове земље. С друге истрани, истичу да су кроз овај пројекат њих двадесет појединаца постали тим, а од учесника пројекта који се не познају постали су пријатељи који су нас повели кроз заједничко путовање кроз образовање. Љуљета Горанци Бркић захвалила се испред Нансен дијалог центра свим ученицима, професорима и директорицама школа, као и Швајцарској амбасади без које овај пројекат не би било могуће реализовати.

„Ви сте моја инспирација и сигурна сам да је ово тек почетак нашег заједничког дружења“, рекла је она.

„Семинар на Јахорини, гдје смо радили индивидуално, у патровима и у групама био је вјетар у леђа учесницима пројекта. Тражили смо акцију и оно што нас спаја, а спајале су нас ријечи, музика, заједнички фејсбук пријатељи, омиљена мјеста за изласке, разумијевање и

неразумијевање наших пријатеља, професора, родитеља, спорт и разне врсте хобија. Прва гимназија испричала је питку причу о 120 година постојања прве гимназије у Босни и Херцеговини. Средња школа „28. јуни“ испричала је причу о стећцима, свјетској нематеријалној културној баштини. Показали смо да је довољно жељети и хтјети, јер је то основа за моћи и знати. Представљен је часопис за који су ученици рекли да то јесте њихова прича и средство. Овај пројекат не би заживио да нисмо имали пуну и несебичну подршку наше директорице Млађенке Пандуревић“, стоји у обраћању ученика наше школе.

„Користим ову прилику да честитам и ученицима Прве гимназије и нашим ученицима на успјешној промоцији и да им пожелим још много оваквих пројеката и сарадње. Прочитала сам вашу причу и схватила да је она на почетку била тешка, затим се полако развијала и ишла ка успјеху који је на крају и постигнут.

Један наш ученик у часопису је написао да је упознао нове људе, стекао пријатеље и срео особе са истим мишљењем, и то је, према мом мишљењу, највећи успјех *Наше приче*. Желим да ваше пријатељство и сарадња не престану са овим пројектом. Желим вам да гајите пријатељство, разумијевање и међусобно уважавање“, поручила је Млађенка Пандуревић, директорица ЈУ Средња школа „28. јуни“.

Харис Локванчић, представник амбасаде Републике Швајцарске рекао истакао је да му је било задовољство што је био дио *Наше приче*, коју је оцијенио као јако лијепу иницијативу која има будућност и која свима нама може да послужи као инспирација.

Милица Милидраговић

3. ЖИВА БИБЛИОТЕКА

„Жива библиотека“ одржана је у просторијама Културног центра Источно Ново Сарајево, у оквиру пројекта „Пробудућност“. Ученици наше школе имали су прилику да се наприје учлане у библиотеку, а онда да, на одређено вријеме, позајме човјека-књигу и да на тај начин својим питањима покушају да отклоне евентуалне недоумице и предрасуде у вези са људима који им говоре своје приче. Свака књига једна је животна прича људи према којима обично гајимо предрасуде и стереотипе, а они су ту да испричају своју страну приче како бисмо за њих, умјесто осуде, пронашли разимијевање.

Ученици су имали на располагању живе књиге сљедећих наслова: Цивили-ничје жртве рата, Повратак у непознато, Ветерани-потрошени људи, Самохрана мајка између двије традиције, Миротворац духовношћу и умјетношћу, Прича једне сестре, Дјетињство једног рата и Живот у сјени. Књиге су бирали на

основу наслова, препоруке библиотекара или других читалаца.

Овај пројекат пружио је прилику ученицима да чују причу цивилне жртве рата, дјевојке која је нагазила на мину и изгубила ногу. Од њеног рањавања прошло је двадесет година, а она се данас креће помоћу протезе.

Такође, своју причу је испричала и самохрана мајка. Наиме ријеч је о жени

која се удала у Црну Гору. Њен брак се распао због тога што њен муж није могао да се помири са чињеницом да има двије кћерке и да нема мушког насљедника.

Актуелну тему породичног насиља испричала је слијепа жена која има 34 године. Милијану живот није мазио. Муж је оставио, свекрва физички злостављала, а уз све то имала је и озбиљних здравствених проблема. Она се, поред свега поменутог, бори и за старатељство над дјецом.

У рату су многи изгубили намилије, а своју причу са ученицима је подијелила сестра којој је рат узео брата. Иако је имао само 22 године када је изгубио живот, по њеном брату име носи награда за животно дјело „Владимир Кезић Кеза“, коју додјељује позориште „Дис“ из Бања Луке.

Причу заборављених људи испричао је ратни ветеран. У рату је био потребан, а данас је без посла и заборављен. Аутор је књиге „Приче капетана Сибе“. Своје су приче са ученицима подијелили и фратар који се бави миротворним радом, као и повратница која је била жртва вршњачког насиља. Причу о дјетету рата испричала је Тузланка којој је у невољи притекао брачни пар љекара из Далмације, људи друге националности.

Ученици су читали Живе књиге, међусобно их препоручивали и на тај начин стварали могућност другима да чују приче за које сматрају да су вриједне слушања.

Кристина Илић

4. ПРЕДСТАВЉЕНА МАТРИЦА ИНДИКАТОРА ЗА ПРЕПОЗНАВАЊЕ ДЈЕЦЕ У РИЗИКУ

Средња школа „28. јуни“ почетком априла угостила је педагоге са подручја наш регије. Састанку су присуствовали представници Центра за истраживање супротстављања криминалитету који су у оквиру пројекта „Правда за свако дијете“ представили нови инструмент „Предвидива матрица индикатора за препознавање дјеце у ризику“, а ријеч је о инструменту који је намијењен наставницима у основним и средњим школама

Матрицу су креирали водећи експерти из области педагогије, психологије, менталног здравља и социјалног рада са подручја Босне и Херцеговине. Матрица има за циљ успостављање јединствене

методологије за идентификацију дјете у ризику како би се превентивно дјеловало према дјети са друштвено неприхватљивим понашањем.

Редакција часописа *Изазов*

5. МАРИЈА МУШИКИЋ И КРИСТИНА ИЛИЋ НАШЕ ПРДСТАВНИЦЕ НА ТАКМИЧЕЊУ ЗВИЈЕЗДА МАТУРСКЕ ВЕЧЕРИ

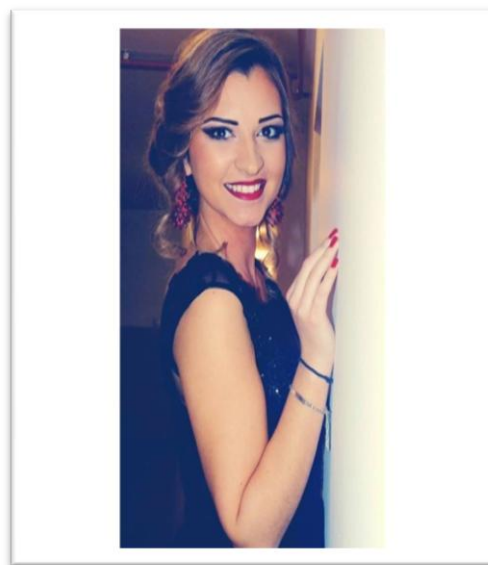
ЕЛТА ТВ шесту годину за редом организује такмичење за Звијезду матурске вечери. Побједница овог такмичења освојиће цјелокуп антретман за матурско вече: хаљину, ципеле, торбицу, маникир, педикир, фризуру, шминку, аутосавазачем. Исто то ће освојити и њен партнер с аматуре. Поред овога, награду ће добити и разред Звијезде матурске вечери и то снимак матуре, тарту и шампањац.

Из Средње школе „28. Јуни“ за ово такмичење су се сепријавиле ученице МаријаМушкикић и КристинаИлић.

МаријаМушкикић

ЈУ Средња школа “28.јуни”- Туристички техничар, Источно Сарајево

Хоби/интересовања: Курс страних језика “Cambridge”(C1), путовања, упознавање различитих култура, писање прича и пјесама, дружење, фотографисање, фитнес.

МаријаМушкикић

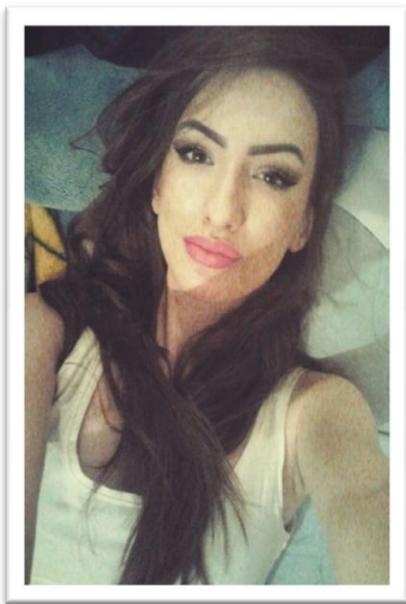
Зашто баш ја?

Као и свака непримијећена, просјечна, тиха дјевојчица којој су читали *Пепељугу*, желим да бар на једну ноћ постанем посебна и да измамим сјај у оку многима до којих ми је стало. Зато што никада нисам заблистала у овоме стилу, желим да са овим учешћем ставим тачку на крај једног дивног животног доба и блиставо

започнем још један узбудљив и одговоран дио живота.

Кристина Илић

**ЈУ Средња школа “28. јуни” -
Туристичкитехничар, Источно
Сарајево**

Кристина Илић

Хоби/интересовања: Поред тога што сам одличан ученик, проналазим времена и за своје ваншколске активности. Самостално учим стране језике (до сада њемачки, шпански и руски), а уређујем и школски часопис. Такође, једно вријеме сам ишла на часове плеса и цртања, а радила сам и као волонтер у невладиним организацијама. Учествовала сам и на Избору за Мис Сарајевско-романијске регије, гдје сам била друга пратиља, али, из приватних разлога, нисам наставила даље такмичење. У слободно вријеме сам се бавила и израдом накита. Волим да

читам, и трудим се да се, поред школе, додатно што више образујем. Пријављивала сам се на многе конкурсе за такмичења ликовних и литерарних радова, јер су волим да цртам и пишем. Завршила сам и школу скијања. Такође, волим и пратим све што је везано за моду. Трудим се, колико је у мојој могућности, да за себе сашијем понеки одијевни предмет.

Зашто баш ја?

За мене је то на неки начин и лако и тешко одговорити на ово питање. Тешко у смислу да не знам шта бих то могла рећи, а да то други већ нису рекли. Моја бака каже да се све жеље остварују ако онако искрено и свим срцем нешто желимо. Па тако, ја желим бити Звјезда матурске вечери. Желим учинити моје родитеље поносима и смањити им трошкове које ће им донијети ова матура, а такође и мом пару на матури. Можда нећу побједити, али ми је ово једина прилика, и знаћу да сам покушала. Битно је уживати у животу на најбољи могући начин, а то за мене значи учествовати у неком оваквом такмичењу. Живот је лијеп када си срећан. А, срећан си кад си задовољан собом. Задовољан си собом кад постигнеш свој циљ. Ово је мој циљ

Кристина Илић
Снежана Ждрале

6. НАСИЉЕ У МЛАДАЛАЧКИМ ВЕЗАМА

У мјесецу марту одржана је друга радионица под називом „Насиље у партнерским везама“, а у склопу друге фазе пројекта „Превент“. У раду радионице учествовало је 20 ученика различите старосне доби.

Кроз овај пројекат ученици су имали прилику да науче како да препознају различите видове насиља у младалачким везама, да разјасне узроке насилничког понашања, те посљедице трпљења истог. Ученици су, учествујући у различитим облицима рада у радионици као што су радни листови, дискусије и драмска техника, имали прилику исказати своје мишљење, ставове, запажања и примјере из околине и друштва који се тичу наведене проблематике. Полазници радионице показали су завидан ниво укључености у радионичарски рад и заинтересованост за проблем насиља у партнерским везама.

Рената Тешић

7. ЧАРОЛИЈА НИТИ

Чланови секције Предузетништво из наше школе учествовали су на изложби ручних радова под називом „Чаролија нити“. Изложба је одржана у просторијама Матичне библиотеке Источно Ново Сарајево у периоду од 1. до 4. марта 2016. године.

Током школске године чланови секције бавили су се израдом накита, те су овом приликом приказали умијеће и вјештине у изради уникатног накита. Имајући на уму да ће на тај начин имати мање трошкова, ученици су се самостално ангажовали и прикупили што више материјала за израду накита.

Металне основе за минђуше су куповали, а перле сусамостално прикупљали претварајући их у јединствен аксесоар различитих боја и облика.

Координатор секције, професорица Јадранка Андрић, заједно са ученицима уложила је знање, вријеме и труд како би акција била успјешно реализована. Ово је само једна у низу успјешно реализованих изложби секције Прдузетништво која је била хуманитарног карактера.

Ученици, чланови секције, својим радом су нам још једном поручили да је хуманост оно што свако од нас треба да његује, јер је управо то оно што нас чини бољим људима.

Даринка Кењић

8. КАПИ КОЈЕ ЖИВОТ ЗНАЧЕ

Црвени крст, у сарадњи са ЈУ Средња школа „28. јуни“ и овог априла је организовао акцију добровољног даривања крви.

Право даривања ове драгоцене течности имали су како професори, тако и пунољетни ученици наше школе.

Даривању су приступила 63 добровољца, а сакупљено је укупно 28 доза крви. Сви учесници акције добили су књижице добровољних давалаца крви и захвалнице за учешће у овој, сада већ традиционалној акцији.

Ивана Ковачевић

9. ОДРЖАНО ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

Спеловати у енглеском језику значи именовати свако слово понаособ приликом читања поједине ријечи. Сама ријеч спеловати преводи се као изговарати, именовати.

Десетог марта 2016. годиненаши ученици су се у оквиру школског такмичења из енглеског језика такмичили управо у спеловању.

На такмичењу, које је одржано под називом „Spelling bee“, учествовали су ученици: Мирна Докмановић, Жељана Савић, Радина Пурковић, Павле Глоговац, Ивана Ковачевић, Жељко Максимовић, Марко Ђорем и Марко Мацан. Након девете рунде такмичења прво мјесто освојио је Павле Глоговац који је био бољи од Мирне Докмановић. Њих двоје ће нашу школу представљати на регионалном такмичењу.

Ивана Ковачевић

10. АЛЕКСАНДАР ФИЛИПОВИЋ ПОБЈЕДНИК ТУРНИРА У СТОНОМ ТЕНИСУ

Трећег децембра одржано је школско такмичење у стоном тенису. У категорији ученика првих разреда учествовало је седамнаест такмичара. У финалном сусрету састали су се Марко Давидовић из одјељења I₃ и Мирко Тешановић из

одјељења I₁. Сусрет је завршен резултатом 21:16 у корист Давидовића. Победник у категорији других разреда је Александар Филиповић из одјељења II₆. Он је у финалу био бољи од свог друга из одјељења Милана Марковића, којег је

савладао резултатом 19:21. Од укупно 18 пријављених такмичара из трећих разреда најуспјешнији је био Данијел Лаловић из III₃ који је био бољи од Тушевљак Огњена из истог одјељења. Коначан резултат овог сусрета био је 9:21. Када је ријеч о ученицима четвртих разреда на такмичење су се пријавила два ученика и то Милош Дивчић из одјељења IV₃ и Ђорђе Мајмуновић из IV₁. Као једини такмичари из категорије, они су се директно пласирали у финале које је завршено резултатом 17:21 у корист Мајмуновића.

На финалном турниру учествовала су три такмичара, док је Марко Давидовић изостао због болести. Резултати финалних сусрета су:

Ђорђе Мајмуновић – Данијел Лаловић
12:21

Данијел Лаловић – Александар Филиповић
21:17

Александар Филиповић – Ђорђе Мајмуновић 21:17.

Побједник турнира у стоном тенису је Александар Филиповић, који је резултатом 21:17 савладао Данијела Лаловића.

Милица Милидраговић

11. ЧИТАМО ЛИ И КОЛИКО?

Живимо у времену у којем се користе савремене технологије, а о књижи се углавном говори сјетно као о нечему чије вријеме пролази. Живи се брзо, стресно, а вријеме за одмор углавном се проводи поред малих екрана или испред монитора у намјери да се погледају садржаји који претјерано не оптерећују.

У намјери да провјеримо колико и шта наши суграђани читају, посјетили смо Матичну библиотеку у Источном Новом Сарајеву, а на наша питања стрпљиво је одговарала библиотекарка Слађана Братић.

Колико Матична библиотека има тренутно учлањених корисника?

„Матична библиотека у Источном Сарајеву је крајем 2015. године почела са уписом нових чланова у библиотеку. Укупан број корисника у 2015. години износио је 3540, а према уписима који су у децембру мјесецу 2015. почели за 2016. годину, библиотека броји 2020 чланова. Надамо се да ће у мјесецима који долазе тај број расти.“

Ко данас највише чита?

„С обзиром на то да смо у децембру имали бесплатан упис за основце, можемо рећи да имамо највише корисника који похађају основну школу. Ипак, стоји да су студенти и пензионери ти који највише читају.“

Које књиге се најчешће траже?

„Пензионери се највише занимају белетристиком, кратким причама, приповијеткама и романима. Са студентима је друга прича, јер они најчешће траже стручну литературу. Нама је најбитније да се чита, а то и јесте циљ постојања библиотека.“

Шта читају тинејџери, а шта одрасли?

„Тинејџери најчешће траже популарну књижевност. Они прате свјетске трендове као што су Вампирске саге, Џон Грин, а неријетко траже и крими романи Агате Кристи. Одрасли се базирају на дјела познатих аутора.“

Шта ви препоручујете за читање?

„По мом мишљењу сви треба да читају лијепу књижевност. Под тим мислим на књиге које говоре о битним животним стварима, умјесто да се читаоци фокусирају на књиге које не дају претјерано простора за размишљање.“

Који су најчуднији захтјеви корисника када се нађу у библиотеци?

„У захтјевима одраслих и тинејџера не постоји ништа чудно, бар не мени. Ту је само доминантан сукоб генерација и велики распон радозналости коју поздрављам. Популарна литература нема много везе са стварношћу, а многи је бирају прије дјела озбиљнијих аутора.“

Постоје ли неке анегдоте којих се радо сјећате?

Мој посао је такав да се сваки дан чује или деси нешто ново, занимљиво и шаљиво. Анегдота увијек има. Посјећују нас људи који често не запамте име писца, наслов. Често муку мучимо док тражимо књигу само по опису корица. То јесу невјероватни захтјеви, а ли ми ни најмање не сметају. Уживам у свом послу и сваом дану проведеном управо овдје.

Која је ваша порука старим, а ли и неким будућим члановима библиотеке?

„У нашу библиотеку сви су увијек добродошли, а наша врата за све кориснике су широм отворена“.

Кристина Илић

Снежана Ждрале

12. ЗНАМЕНИТЕ СРПКИЊЕ (1. Дио)

Улога жене кроз историју се мијењала. Од најстаријих времена па све до данас појављивале су се жене које се нису либиле да оставе траг у књижевности, сликарству, медицини или некој другој области науке и културе.

Неке од њих, истакле су се храброшћу да стану испред других жена, а раме уз раме са мушкарцима. Управо због тога, сврстане су међу најзнаменитије Српкиње.

ЈЕЛЕНА АНЖУЈСКА (1236–1314)

Супруга краља Стефана Уроша и мајка краљева Драгутина и Милутина остаће запамћена као оснивач прве женске школе у Србији. Та школа, основана је на њеном двору у мјесту Брњаци, а полазнице су на крају свог образовног пута бивале дариване миразом. Јелена Анжујска уједно је и прва српска краљица која је проглашена за светитељку и празнује се 12. новембра по новом календару.

МОНАХИЊА (1350–1405)

Јелена Мрњавчевић или монашки Јефимија, прва је позната књижевница

ЈЕФИМИЈА

Србије. Била је жена деспота Угљеше која се након погибије мужа у Маричкој бици 1371. године преселила на двор кнеза Лазара. Постоје подаци који кажу да је пружала подршку кнегињи Милицу у вођењу државничких послова. Написала је дјела *Туга за младенцем Угљешом*, *Мољење Господу Исусу Христу* и *Похвала кнезу Лазару*. Њени радови, осмишљени као поклони за манастире, представљају културно благо непроцјењиве вриједности. Управо тим радовима, Јефимија је ушла у српску књижевност.

КНЕГИЊА МИЛИЦА ХРЕБЕЉАНОВИЋ (1335–1405)

Прва жена дипломата у српској историји била је кнегиња Милица Хребељановић. Ова знаменита Српкиња, поријеклом из Немањићке лозе, након Косовске битке и погибије мужа кнеза Лазара бавила се државничким пословима. Пред Бајазитом је заступала интересе сина Стефана, али и омогућила пренос моштију свете Петке из Видина у Београд. Била је ктиторка манастира Љубостиња у којем се замонашила, а касније и умрла као сестра Евгенија.

Ивана Ковачевић

13. СЈЕЋАЊЕ НА ИСИДОРУ СЕКУЛИЋ

„Чувајте е славе. Људи нису дошли на свет да буду славни, већ да раде...“

Исидора Секулић, прва жена академик код Срба, рођена је у Мошорину 16. фебруара 1877. године. Имала је ту срећу да је рођена у кући биљежника, а крстио ју је брат чувеног Ђуре Даничића. Исидора Секулић се најприје школовала у Новом Саду и Сомбору, а потом је завршила Виши педагогијум у Пешти. Након неког временаведеног у просвјети, именована је за управника Више дјевојачке школе. Њено прво дјело „Сапутници“, изашло у жеку балканских ратова, није наишло на добре критике. Нарочито је критикована од стране Јована Скерлића. Исто се догодило и са „Писмима из Норвешке“, путописима које је пажљиво биљежила бравећи у земљи изузетне природе и чудесних фјордова. Уживала је у сваком тренутку проведену у Норвешкој и настојала да их преточи у реченице и обликује у лирску прозу. У Норвешкој пише:

„Питаћеш ме: да ли ми је тешко у земљи камења, леда и сиромашних људи? Питаћеш ме: зашто сам опет на северу кад има крајева где се гази цвеће, где сунце и стену може да ужари, и човеку право у срце сија! Зашто?“

Зато што волим муку и анатему. Волим кад успропнице треба скакати за сваку мрвицу живота и успеха. Волим кад човека из дана у дан глође неки страх, а човек се уме исцелити; кад му авети сваки дан нешто узму, а он се уме одрећи. Волим онога који камен оре а ипак има хлеба. Онога који каже да је срамота увући једрило кад затрубе вјетрови и буре, и који отворених очију сме да гледа како у пени таласа котрља бродолом. И знаш зашто још волим север? Зато што верујем да у борби добра и зла добро човеково још није победило; верујем, ако хоћеш, да још има демона, злих богова. Зато волим земљу где кроз најљепшу слободу културе и науке прошишти сујевера, и задрхће пред нечим незнатим, страх примитивних

душа. Овај мајушни народ, у сурово величанственој својој природи, увек је пун слутње.“

Са свешчицом у руци посјећивала је хумке оца и брата на земунском гробљу. Без свештице тамо није одлазила, а у њу је биљежила све оно што јој је гробар Никола знао исприповиједати о земунским људима и породицама који се почивали на том гробљу. Тако је, из непресушне туге за вољеним оцем и братом Димитријем, настала „Кроника паланачког гробља“.

Исидора је рано остала без најближих. Мајку није запамтила, а на њу је била болешљива. Од оца је, како је и сама говорила, повукла свакојаке сметње на нарвној бази. Живјела је тихо и повучено, а након мужевљеве смрти још повученије. Говорила је девет језика и бавила се преводачким радом.

Живјела је скромно, редовно се одричући хонорара које је добијала од писања и преводачког рада. Писала је и читала много. Због несанице, ноћи је проводила над књигом, а дане у скромном, готово испосничком животу, често само на корици хљеба. Исидора није вољела помпу. Није се добро сналазила у тренуцима када је због критике или награде морала бити у центру пажње: „Ја сам скромна, сива фигура, нисам боља од других; не волим значке и поворку која иде напред. Мени је дакле Академија приредила збуњеност велику.“ Иако није вољела да се фотографише, уз изговор да за њу нису фотографисање, бал и парада, из њеног живота, поред књига, писаћег стола и сата који куца у Универзитетској библиотеци у Београду, остало је и пар старих фотографија које нам свједоче о првој жени академику код Срба.

Данијела Мандић

14. ОЛИМПИЈСКИ РИО ДЕ ЖЕНЕИРО(2. дио)

Љетње олимпијске игре одржаће се између 5. и 21. августа 2016. године у Рио де Женеиру, а одлука да се гостопримство додијели овом граду донијета је у октобру мјесецу 2009. године. Кандидати за домаћинство, поред Рио де Женеира били су Мадрид, Токио и Чикаго. На Љетњим олимпијским играма планирано је учешће 26 спортова и 39 дисциплина, а по први пут ћемо бити у прилици да гледамо такмичења у голфу и рагбију.

Како је велики изазов организовати једно овакво такмичење, да би све протекло како треба побринуће се више од 100.000 људи, а од тог броја њих 70.000 су волонтери. Посматрано у бројевима, претпоставља се да ће у Рио посјетити 10.500 спортиста из 205 земаља, а ту ће бити и бројни новинари, туристи и заљубљеници у спорт. Винициус, комбинација мачке, мајмуна и птице маскота је коју ћемо у августу често гледати на малим екранима.

Како тренутно ствари стоје, а у складу са подацима који стоје на званичном сајту Олимпијског комитета, Србију ће на Олимпијским играма представљати 35 такмичара у појединачним спортовима, а од колективних спортова сигурни путници су: одбојкашице, кошаркашице, ватерполисти, бициклисти.

Неки спортови још увијек имају прилику да се нађу у Рио де Женеиру, али је за то потребно остварити добар резултат на завршним квалификационим турнирима који предстоје.

Снежана Ждрале

15. МАЛА ШКОЛА ЛИЈЕПОГ ПОНАШАЊА

Бонтон или правила лијепог понашања представљају систем правила у опхођењу према другима и правила која нам налажу како да се понашамо у одређеним ситуацијама. Неријетко, када се помене бонтон, падне нам на памет уштогљено и круто пошање британске аристократије у чијем бисмо се друштву и нормама понашања потпуно изгубили. С друге стране, тешко је да ћемо обједовати са принцом Чарлсом или краљицом Елизабетом, али живот је чудо и, ко зна, можда нам се управо то и деси. Ипак, како се не бисмо довели непријатну ситуацију, пожељно је знати макар основе лијепог понашања.

Уколико смо савладали основе нећемо се наћи у ситуацији да старију особу ословљавамо са „ти“, да прокоцкамо прилику за посао из снова уколико смо сјели на столицу, а да нам претпостављени то није дозволио или се врпољити у ресторану јер нисмо сигурни како се користи прибор. Међутим, најважније је почети од „молим“, „хвала“ и „извините“. Тим чаробним ријечима показујемо да смо васпитана и

културна особа, а признаћете, не изговарају се тешко. Почетак конверзације са непознатом особом почиње са „извините“, а обавезно је и захвалити се прије поздрава, те на захваљивање одговорити са „молим“.

Поздрављање

Не требамо напомињати да би било крајње непримјерено да уђете у просторију у којој се налазе старије особе и да их том приликом поздравите са „ћао“, „хеј“ и сл. Такав вид поздрављања користи се у већ познатом друштву и са вршњацима. С друге стране, уколико улазите у просторију у којој се већ налазе друге особе, ваша је дужност да први поздравите присутне. Од вас се у овом времену неће очекивати да дамама љубите руке, а уколико то и учините, то ће бити један џентлменски и давно заборављени гест који се данас може видјети једино на филму.

Опхођење

Персирање је некада било диосвакодневице, чак и између брачних партнера. Данас је то мало другачије, а правила бонтона налажу да непознату особу искључиво треба да ословљавате са „ви“, без обзира на то којих је година. Са „ви“ се ословљавају старије особе, а тај вид ословљавања је обавезан и у пословном окружењу, нарочито уколико

се обраћате претпостављенима. На „ти“ се прелази након дужег познанства или на приједлог старије особе, особе која је на вишем друштвеном положају, док је у мушко-женским односима дама та која може затражити прелазак на „ти“.

Професорима и осталом особљу у школи увијек се обраћате са „ви“, без обзира на то што вам се понекад чини да сте са неким од њих приближних година и имате иста интересовања. Персирањем исказујете поштовање годинама, раду и личности којој се обраћате.

Понашање

Уколико припремате ручак за госте, важно је знати како се сервира прибор. Правило је да се најприје сервира плитки, затим дубоки тањир, с тим што се с десне стране стављају нож и кашика, док је лијева страна резервисана за виљушку. Прибор за десерт ставља се изнад тањира. На десну страну ставља се салвета или плитки тањир, а са десне стране стављају се и чаше. Немојте случајно устати када завршите са јелом, јер би то било крајње непристојно. Природно је да ће свако ко заврши са оброком остати да сједи за столом све док са јелом не заврше и остали. Домаћица има ту привилегију да

прва сједа за сто и да прва устаје од стола. И као што каже наслов једне домаће драме, правило је да се виљушка држи у лијевој руци, а нож у десној, никако обратном. Такође, у супротности са бонтоном је да главу примичете тањиру како бисте узели храну. Кашика се приноси уснама, а не глава тањиру. Кашика се уснама приноси са шире стране.

Сркање, дробљење хљеба у супу или чорбу сматра се непристојним, док ће се брисање тањира хљебом сматрати правим невапитањем. Када завршите са јелом, кашику ћете одложити у тањир, а уколико нисте завршили са јелом и желите још, потребно је да у тањиру укрстите виљушку и кашику. Аперитив служи домаћин, или домаћица, уколико је ријеч о женском друштву.

Настојали смо да вам у кратким цртама опишемо како се лијепо васпитана особа опходи и поздравља са другим особама, како сервира сто и како се понаша прилоком обједа. У сљедећем броју доносимо вам нове лекције, а надамо се да ћете нешто од овога што стоји у тексту што примијенити у пракси.

Редакција часописа *Изазов*

16. АЛИСА У СВИЈЕТУ САВРЕМЕНИХ ТЕХНОЛОГИЈА

Како најлакше окупити укућане на једном мјесту?

Искључивши интернет, станеш поред рутера и чекаш.

У каквом ми то свијету данас живимо?

Живот појединца постао је лиценцирана представа за туђе очи која се емитује свакодневно. Са телевизијских екрана смијеше се лица сумњивог морала која својим унапријед осмишљеним представама и инцидентима држе пажњу неуких маса. Док једни глуматају са малих екрана, други су се претворили у коментаторе туђих живота, умјесто да буду актери властитих.

Реакција умјесто акције.

За акцију је потребно подметнути властиту кожу, а тај ризик је постао непотребна лудост. У живот треба сигурно закорачити. За то, признаћете, треба храбрости. Овако, броје се лајкови, ретвити, коментари, а ми остајемо даживимо у свијету у којем никада нисмо оно што заправо јесмо. Тако је лакше. Сигурније. Тако се све добија без борбе. Тамо смо храбри, духовити, лијепи, паметно коментаришемо и сви знамо наизуст Селимовића, Буковског, Андрића. Када нам понестане ријечи, ставимо смајлије. Богу хвала па постоји и тај копи-пејст систем (ископирај-залијепи). Залијепиш, а не запамтиш. Када би се запамтио сваки копи-пејст имало би смисла. Овако нема. На друштвеним мрежамасу сви паметни. У животу? Не знам.

Да ли су догађаји који се приказују на малим екранима стварне ситуације или

тек једна животна епизода лоших глумаца? Да ли им вјерујемо и каква је заправо наша интелигенција ако им вјерујемо и ако их пратимо?

Наша реалност је изгледа подвојена. Ко смо ми заиста када се одвојимо од рачунара и малих екрана? Ко смо ми када нестане струје и када се нађемо на мјесту без сигнала? Чини се да до тог тренутка живимо у свијету који има другачија правила и законе од реалног.

Када одвојимо поглед од екрана, осјећамо неописиву нелагоду, неописиву до те мјере да се питамо како си људи без њих издржавали сами са собом. Данас, имамо све: интернет, инстаграм, фејсбук, твитер, вајбер (или вибер), на стотине телевизијских програма. И, умјесто да са таквим могућностима наша личност постане богатија, ми смо се расули у јединице и нуле, ограничили на одређен број емоција и карактера. Оно што заиста јесмо представља нам терет и неописиво смета једној савременој представи себе. На крају, може нам се у животу десити хиљаду пута поновљена досјетка: “Нестало ми интернета. Сједио сам са укућанима. Фини неки људи“. ☺☺☺

Кристина Илић

17. ПРЕПОРУЧУЈЕМО ФИЛМ: ЉЕПОТИЦА И ЗВИЈЕР (2014)

Изворни назив: *La belle et la bête*

Режија: Кристоф Ганс

Жанр: Фантастични трилер

Улоге: Винсент Касел, Леа Севдо...

Богати трговац остаје финансијски опустошен и спада на просјачки штап, након што су његови бродови доживјели потпуну хаварију. У таквој ситуацију принуђен је да се са својих шесторо дјеце пресели на село. Живот на селу са задовољством прихвата једино његова најмлађа кћер, док су њена браћа и сестре незадовољни јер им село не пружа сјај и раскош у којем су раније живјели. У једном тренутку пробуди се нада да је нешто од бродова спашено и да би

породица могла да се врати пријашњем начину живота. Током путовања, трговац залута на чудесно имање Звијери. На том имању, он убере ружу како би испунио жељу својој најмлађој кћери, а Звијер одлучи да му за казну одузме живот. Умјесто оца, најмлађа кћи се жртвује, али је у дворцу не чека смрт, већ чудан живот у којем се смјењују тренуци весела и сјете. Љепотица се дружи са Звијери и на вечерама они једно друго полако откривају.

Када падне ноћ, Љепотици се у сну објављују дјелићи прошлости из живота њеног господара и она схвата да је страшно створење које је њу заробило некада било моћни принц који је због своје грешке претворен у Звијер. Љубав и храброст прелијепе дјевојке учиниће да клетва нестане.

Ивана Ковачевић

18. ЦИМЕТ – ЕЛИКСИР ЗА КОЈИ СУ ЗНАЛЕ НАЈСТАРИЈЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ

Цимет је зачин о којем се писало у најстаријим списима који су написани 2800. године прије Христа. За овај ароматични зачин који се, према препоруци стручњака и познавалаца, чува у затвореним стакленим теглама на хладном и тамном мјесту, знали су како Феничани, тако и стари Египћани и Кинези.

Историјски посматрано, цимет су међу Европљанима најприје открили Португалци, који су код домородаца са Цејлона примијетили да га узимају као лијек. У почетку је цимет имао изузетну вриједност и није био лако доступан. Тек у 19. вијеку почела је шира продаја овог ароматичног додатка храни и пићу у читавој Европи, а његова цијена постепено је опадала. Цимет, било да је у штапићима или самљевен у прах, представља извор мангана, гвожђа, калцијума, бакра и цинка. Стручњаци кажу да је добро да се чува фрижидеру, а да се може додавати у кафу, сокове и пецива.

Код нас се углавном продаје цимет са Цејлона или онај који потиче из Бурме. Цимет има и бројна љековита својства: снижава ниво масти и лошег холестерола, смањује ниво шећера у крви, а мирис цимета дјелује подстицајно на рад мозга, побољшава пажњу, меморију и визуелни доживљај.

У комбинацији са медом цимет смањује могућност срчаног удара, појачава имунитет и смањује гојазност, а чај од цимета помаже у лијечењу анемије.

Милица Милидраговић

19. РЕКЛИ СУ:

Својина је замка: оно што вјерујемо да ми
посједујемо, то посједује нас.
Оноре де Балзак

Човјек не може да открије нови океан ако
нема храбрости да изгуби из вида обалу.
Андре Жид

Љубав се не састоји од тога да људи
пиље једно у друго него да заједно
гледају у истом правцу.
Антоан де Сент Езипери

Звијезде падају и дању, само то многи
нису у стању видјети.

Момо Капор

Оскудни смо у људима. Све друго имамо

Матија Бећковић

Ништа ми не смета код тебе. Све што ми
смета, то је у мени. И смета ми што теби
то не смета.

Меша Селимовић

Мртви живимо, живи мртвујемо. Тек
послије неколико умирања, кад мало
живнемо, стигне нас смрт.

Жарко Лаушевић

20. ЈЕСТЕ ЛИ ЗНАЛИ?

- Највеће ружино стабло налази се у мјесту Тумстаун у држави Аризона. Оно је засађено у 18. вијеку, а када је у пуном цвату на њему има више од 200.000 ружа.

- Жабе никада не пију воду него је, преко своје коже, упијају из околине.
- Тек излегли крокодил је три пута већи од јајета из којег се излегао.
- Од укупне количине воде која се из ријека слива у мора и океане, чак четвртина припада ријечи Амазон.
- Енглези нису знали за јастук све до 16. вијека.
- Захваљујући трептању, будан човек затворених очију проведе укупно око пола сата.
- За Божић у Индији мали број хришћана умјесто јелки кити стабла банана.
- Бијела кућа има 6 спратова изнад и 2 испод земље, 132 собе, 32 купатила, 147 прозора, 412 врата, 12 димњака, 3 лифта и 7 степеништа.

- Прва ТВ реклама за неку играчку појавила се током 1946. године. Био је то господин Кромпирко.
- Заљубљене дјевојке се дуже чешљају од удатих жена, закључили су психолози. За дотјеривање фризура заљубљеној дјевојци потребно је просјечно 58, а удатим женама свега 9.8 секунди.

- Поред људи, црни лемури су једини примати који могу да имају плаве очи.
- Просјечним пуњењем хемијске оловке може да се повуче линија дуга 56,32 километра.
- Готово 97% воде на нашој планети или је слано или није за пиће; 2 одсто је заробљено у глечерима, те нам остаје само 1 посто воде коју користимо за пиће и остале потребе.

Извор:<http://zanimljivostidana.com/>